Europa-Parlamentet
2014-2019

Mødedokument

B8-0334/2017

15.5.2017

FORSLAG TIL BESLUTNING

på baggrund af redegørelse fra næstformanden for Kommissionen/Unionens højtstående repræsentant for udenrigsanliggender og sikkerhedspolitik

jf. forretningsordenens artikel 123, stk. 2

om Dadaab-flygtningelejren
(2017/2687(RSP))

Mariya Gabriel, Frank Engel, Bogdan Brunon Wenta, Cristian Dan Preda, Michael Gahler, Pavel Svoboda, Paul Rübig, Krzysztof Hetman, Adam Szejnfeld, Agustín Díaz de Mera García Consuegra, György Hölvényi, Maurice Ponga, Željana Zovko
for PPE-Gruppen

B8-0334/2017

Europa-Parlamentets beslutning om Dadaab-flygtningelejren (2017/2687(RSP))

Europa-Parlamentet,

– der henviser til Den Mellemstatslige Organisation for Udviklings (IGAD's) Nairobi-erklæring af 25. marts 2017 om varige løsninger for somaliske flygtninge og genintegrering af hjemvendte i Somalia,

– der henviser til FN's New York-erklæring om flygtninge og migranter af 19. september 2016,

– der henviser til fælles kommuniké af 25. juni 2016 fra den ministerielle trepartskommission for frivillig repatriering af somaliske flygtninge, der bor i Kenya,

– der henviser til resultatet af EU's topmøde om migration i Valletta den 11.-12. november 2015,

– der henviser til erklæring af 28. november 2014 fra ministerkonferencen i Rom om Khartoumprocessen (migrationsruteinitiativet mellem EU og Afrikas Horn),

– der henviser til trepartsaftalen om frivillig repatriering undertegnet den 10. november 2013 af Somalias og Kenyas regeringer og UNHCR,

– der henviser til Kenyas højesterets afgørelse af 9. februar 2017, som modsatte sig lukning af flygtningelejren Dadaab,

– der henviser til den kenyanske regerings beslutning om at appellere højesteretsafgørelsen af 9. februar 2017,

– der henviser til EU's Nødtrustfond for Afrika,

– der henviser til FN's Global Compact-initiativ om ansvarsdeling i forbindelse med flygtninge,

– der henviser til Den 11. Europæiske Udviklingsfonds (EUF's) nationale vejledende program for Somalia og det regionale vejledende program for Østafrika,

– der henviser til EU's humanitære bistand til flygtningeberedskab i Kenya,

– der henviser til forretningsordenens artikel 123, stk. 2,

A. der henviser til, at Afrikas Horn med næste 250 mio. indbyggere og en hastigt voksende befolkning rummer det største antal internt fordrevne mennesker og flygtninge i Afrika og et af de største i verden; der henviser til, at regionen står over for udfordringer med ulovlig migration, tvungne og interne fordrivelser, menneskehandel, menneskesmugling, terrorisme og voldelige konflikter;

B. der henviser til, at udfordringerne har mange årsager, som varierer efter de lokale forhold, men som generelt har rod i manglen på god regeringsførelse og samfundsøkonomiske muligheder, ekstrem fattigdom, ustabilitet og klimaændringer;

C. der henviser til, at Dadaab-flygtningekomplekset blev oprettet i 1991 som en midlertidig løsning for mennesker, der flygtede fra forfølgelse, vold og ustabilitet i Østafrika, og især for dem, der flygtede fra borgerkrigen i Somalia; der henviser til, at komplekset i øjeblikket består af fem forskellige lejre til forskellige befolkningsgrupper og dækker et område på 50 kvadratkilometer, og at lejrene Hagadera, Dagahaley og Ifo er de ældste og tættest befolkede;

D. der henviser til, at Dadaab var beregnet til at huse omkring 90 000 mennesker, men ifølge FN menes at have en befolkning på ca. 260 000, hvoraf 95 % stammer fra Somalia og 60 % er under 18 år;

E. der henviser til, at Kenya i maj 2016 nedlagde sit departement for flygtningespørgsmål, som var ansvarligt for registrering, hvilket betyder at ti tusindvis af mennesker ikke er blevet registreret, hvilket betyder, at disse tal måske er endnu højere;

F. der henviser til, at Somalia i to årtier har været ramt af alvorlig ustabilitet og fravær af statslige strukturer, og at følgerne heraf er blevet forværret af hyppige naturkatastrofer, der er forbundet med klimaændringer; der henviser til, at disse forhold har udfordret modstandskraften og håndteringsevnen blandt Somalias mest sårbare samfund og er blevet hovedårsager til fordrivelse internt i Somalia og til nabolande;

G. der henviser til, at den somaliske flygtningesituation efter tre årtier er blandt de mest langvarige i verden, idet en tredje generation af flygtninge nu fødes i eksil; der henviser til, at 1 mio. somaliere er fordrevet i regionen og yderligere 1,1 mio. er fordrevet internt i Somalia;

H. der henviser til, at Somalia er blandt de fem største flygtningeproducerende lande i verden i de seneste 15 år og i øjeblikket har 1,1 mio. registrerede flygtninge, hvoraf mere end 80 % befinder sig på Afrikas Horn og i Yemen-regionen; der henviser til, at Kenya i øjeblikket huser ca. 500 000 flygtninge, og at antallet fortsætter med at vokse som følge af den stigende usikkerhed i regionen, især i Sydsudan;

I. der henviser til, at der er alvorlig tørke i hele Østafrika, og til, at der i dele af Sydsudan er erklæret hungersnød, som op mod 1 mio. mennesker er truet af; der henviser til, at der er udstedt varsel om risiko for hungersnød i Somalia, til, at det i givet fald vil være tredje gang med hungersnød på 25 år, og til, at 6,2 mio. mennesker ifølge regeringen har behov for fødevarebistand; der henviser til, at Kenyas præsident Uhuru Kenyatta har erklæret tørken i landet for en national katastrofe, idet 2,7 mio. mennesker er truet af alvorlig hungersnød; der henviser til, at det forventes, at situationen vil blive forværret i Etiopien, Kenya, Somalia og Yemen, hvilket vil kunne føre til udbredt hungersnød;

J. der henviser til, at den kenyanske regering den 6. maj 2016 meddelte, at den havde besluttet at lukke Dadaab ”hurtigst muligt” under henvisning til sikkerhedshensyn og nødvendigheden af at bringe den langvarige flygtningesituation i regionen til ophør; der henviser til, at den kenyanske regering imidlertid den 30. november 2016 meddelte, at lukningen af lejren ville blive udsat med seks måneder til maj 2017 af ”humanitære

grunde" på anmodning af det internationale samfund;

K. der henviser til, at det internationale samfund, herunder EU, har udtrykt forståelse for den kenyanske regerings bekymringer og begrundelser for at lukke lejren, men også har fremhævet, at hjemsendelser til Somalia skal foregå efter internationale standarder og således skal være frivillige, informerede, objektive og neutrale, at de skal gennemføres i sikkerhed og med værdighed og på en bæredygtig måde, og at de hjemvendende skal være klar over, hvad der vil ske, hvis de beslutter sig for ikke at vende hjem frivilligt;

L. der henviser til, at den kenyanske højesteret imidlertid den 9. februar som svar på et andragende fra to kenyanske menneskerettighedsorganisationer - Kenya National Commission on Human Rights og Kituo Cha Sheria - fastslog, at den kenyanske regerings ordre til at lukke Dadaab-flygtningelejren var diskriminerende og at ligne med en kollektiv straf og desuden var overdreven, vilkårlig og uforholdsmæssig;

M. der henviser til, at debatten om lukningen af Dadaab har rettet fokus mod den langsomme gennemførelse af den trepartsaftale, som UNHCR og Kenyas og Somalias regeringer undertegnede i 2013, og som havde til formål at gennemføre frivillige hjemsendelser af somaliere til stabile områder i Somalia, et emne, som er blevet åbenlyst kritiseret af den kenyanske regering og andre aktører;

N. der henviser til, at ca. 55 652 somaliske flygtninge er vendt tilbage, siden UNHCR begyndte at støtte de frivillige tilbagesendelser, men at målet om at øge antallet af varige hjemsendelser vil afhænge af situationen i Somalia;

O. der henviser til, at de somaliske myndigheder i Jubaland i slutningen af august 2016 indstillede repatrieringerne til regionshovedstaden Kismaayo, efter at byen havde haft en voldsom tilstrømning af flygtninge; der henviser til, at næsten 70 % af de hjemvendende ifølge UNHCR er børn;

P. der henviser til, at lukningen af Dadaab vil få indvirkninger i andre nabolande såsom Etiopien, som i øjeblikket huser ca. 245 000 somaliske flygtninge, og sandsynligvis vil medføre nye tilstrømninger; der henviser til, at denne situation viser, hvordan problemer vedrørende flygtninge, grænsekontrol og stabilitet er kædet sammen, og understreger behovet for et forstærket regionalt samarbejde for at løse dem;

Q. der henviser til, at værtssamfundet i Dadaab-regionen har udvist stor medmenneskelighed, gavmildhed og tolerance over for lejren, men står over for enorme økonomiske, udviklingsmæssige og miljømæssige udfordringer;

R. der henviser til, at EU har bevilget 286 mio. EUR gennem Den Europæiske Udviklingsfond (EUF) for perioden 2014-2020, der især skal anvendes til gennemførelse af FN's Global Compact og til stats- og fredsopbygning, fødevaresikkerhed, modstandskraft og uddannelse; der henviser til, at EU's Nødtrustfond for Afrika (EUTF) blev undertegnet på topmødet i Valletta den 12. november 2015 og havde til formål at tage fat om de grundlæggende årsager til destabilisering, tvangsfordrivelser og irregulær migration gennem fremme af god regeringsførelse, modstandskraft, økonomiske muligheder, sikkerhed og udvikling;

S. der henviser til, at EU også har forpligtet sig til at støtte Den Afrikanske Unions

Mission i Somalia (Amisom) gennem fredsfaciliteten for Afrika med en betydelig bevilling til tilvejebringelse af sikkerhed og mindskelse af truslen fra Al Shabaab og andre væbnede oppositionsgrupper;

T. der henviser til, at der som følge af den amerikanske præsident Trumps dekret af 27. januar 2017 venter en usikker fremtid for omkring 3 000 flygtninge fra Kenya, hovedsagelig fra Dadaab, som skulle genbosættes i USA i 2017, og hvoraf de fleste allerede var blevet screenet omhyggeligt af embedsmænd fra USA og FN og har ventet i op til 10 år på godkendelsen af deres genbosættelse;

U. der henviser til, at den globale handlingsplan, som blev vedtaget på IGAD's topmøde i Nairobi den 25. marts 2017, fremhævede især tørke og væbnede konflikter som årsager til fordrivelsen af mennesker i regionen;

1. anerkender den beundringsværdige indsat, som Kenya og Dadaab-regionen har ydet ved at huse et uhørt stort antal flygtninge i så lang en periode;

2. understreger imidlertid, at den nuværende situation i regionen er blevet uholdbar og kræver et effektivt og koordineret svar fra nabolandenes regeringer, regionale organisationer som Den Afrikanske Union samt det internationale samfund i bred forstand, herunder EU, for at sikre gennemførelsen af et holdbart og sikkert hjemsendelsesprogram sammen med bestræbelser på at øge sikkerheden og skabe en langsigtet samfundsøkonomisk udvikling i regionen;

3. påpeger, at så længe som der vedbliver med at være ustabilitet i den omgivende region, vil flygtninge ikke kunne vende hjem; opfordrer derfor EU til at øge sine bestræbelser på at deltage og spille en mæglerrolle i regionen med henblik på at løse de underliggende økonomiske, politiske, miljømæssige og sikkerhedsmæssige problemer, som er de grundlæggende årsager til ekstrem fattigdom, kriminalitet, radikalisering og terrorisme og i sidste ende også til flygtningesituationen;

4. understreger, at et regionalt svar er afgørende for fortsat at kunne yde 260 000 somaliske flygtninge beskyttelse; minder om, at en holdbar genintegrering af hjemvendte kræver en holistisk og samfundsbaseret tilgang med henblik på at forbedre forsvarskapacitet og give hjemvendte, internt fordrevne og lokale samfund i Somalia bedre adgang til tjenester;

5. påskønner vedtagelsen af den globale og regionale Nairobi-handlingsplan, som indebærer en gradvis lukning af lejrene med henblik på at give flygtningene adgang til beskæftigelse og tjenester i deres værtsland og mulighed for at bevæge sig frit;

6. minder om, at frivillige hjemsendelser ikke er den eneste mulighed; opfordrer til en større ansvarsfordeling i forbindelse med hjemsendelse af flygtninge og nye måder, hvorpå flygtninge kan få adgang til tredjelande;

7. gentager sin støtte til EUTF for Afrika, der bestræber sig på at tage fat om de grundlæggende årsager til irregulær migration og fordrevne i Østafrika; opfordrer medlemsstaterne til at leve op til deres forpligtelser i forbindelse med fonden; opfordrer imidlertid Kommissionen til at intensivere høringsbestræbelserne over for aktører i regionen, herunder lokalbefolkninger, regionale regeringer og NGO'er, med henblik på

at fokusere på lokalt identificerede problemer og behov for at lette hjemsendelsen af flygtninge til deres hjemlande; understreger, at Dadaab har skabt omkring 10 000 job, hvoraf mange er knyttet til humanitære aktiviteter;

8. understreger betydningen af en menneske- og samfundsbaseret tilgang i forbindelse med ressourcer fra EUTF, der skal bistå med hjemsendelser fra Dadaab, og i forbindelse med foranstaltninger til fremme af udvikling og modstandskraft; mener, at EUTF ikke blot bør fokusere på økonomisk, menneskelig og social udvikling, men også på græsrodsprojekter, der specifikt er rettet mod at forbedre kvaliteten af og adgangen til basale tjenester og uddannelse med henblik på udvikling af lokale kompetencer;

9. påpeger, at kvinder og børn udgør over 60 % af den samlede befolkning i flygtningelejren og anses for de mest sårbare og marginaliserede grupper i lejren; opfordrer den kenyanske regering, de regionale institutioner, de internationale hjælpeorganisationer og det internationale samfund, herunder EU, til at anlægge en specifik tilgang til bistandsforanstaltninger og tage fat om årsagerne til kvinders og børns sårbarhed i lejrene, f.eks. kønsbaseret forfølgelse, vold mod kvinder, seksuelt misbrug og udnyttelse, ekstrem fattigdom og udelukkelse;

10. glæder sig over den succesfulde afholdelse af præsidentvalget i 2017; understreger imidlertid, at sikkerheden og de samfundsøkonomiske betingelser i mange dele af Somalia stadigvæk ikke er gunstige for mere omfattende hjemsendelser, og opfordrer derfor EU og dens medlemsstater til at samarbejde med de somaliske myndigheder om at genskabe stabilitet i landet;

11. opfordrer EU og de internationale partnere til at fremskynde deres bestræbelser på at sikre fødevaresikkerhed i Somalia og afværge den truende hungersnød;

12. opfordrer EU til at sikre, at der i omfordelingsprogrammer i regionen lægges særlig vægt på at omfordele sårbare grupper til sikre regioner på en ansvarlig måde for at undgå risikoen for, at de bliver ofre for radikale grupper og terrorgrupper som Al Shabaab;

13. understreger behovet for en bedre forvaltning af grænserne mellem Somalia og dets nabolande, som betragtes som legeplads for netværk, som er involveret i handel med og smugling af mennesker, våben, narkotika og andre ulovlige varer og derigennem skaber finansiering til kriminelle aktiviteter og terroraktiviteter; forventer, at EU's uddannelsesmission for Somalia arbejder tæt sammen med AMISOM og de somaliske myndigheder om at udveksle bedste praksis om bedre grænseforvaltning med henblik på at pågribe menneskehandlere og smuglere;

14. opfordrer Den Afrikanske Union og regionale afrikanske organisationer til alvorligt at overveje den regionale dimension og forhindre enhver yderligere destabilisering af regionen, navnlig ved at opretholde en permanent politisk dialog mellem landene i regionen; opfordrer Den Europæiske Union til at samarbejde om dette på højeste niveau med sine regionale afrikanske partnere;

15. minder om, at sikkerhed og stabilitet fortsat er alvorlige udfordringer i regionen, og understreger nødvendigheden af, at Den Afrikanske Union nøje overvåger situationen og opretholder en løbende politisk dialog med de kenyanske regeringsmyndigheder;

16. er bekymret over indvirkningen på situationen i regionen af den amerikanske administrations beslutning om at nedskære sit bidrag til FN's agenturer med 640 mio. USD; understreger, at EU's frivillige bidrag til FN's fonde og agenturer, som udgør halvdelen af deres samlede budget, er afgørende for opretholdelse af fred og sikkerhed i verden;

17. understreger, at underskud på budgettet for FN-agenturer såsom UNHCR, som yder beskyttelse, husly og humanitær bistand, kun vil bidrage til at øge de sikkerhedsmæssige udfordringer som følge af kronisk overbefolkning, risiko for sygdomme, årstidsbestemte oversvømmelser og risiko for hungersnød;

18. understreger, at EU gennem sin politik for foranstaltninger udadtil og sin sikkerhedsstrategi er forpligtet til at yde humanitær bistand og bidrage til økonomisk udvikling, stærke statslige institutioner, et godt sundhedsvæsen, uddannelse og demokrati i regionen;

19. pålægger sin formand at sende denne beslutning til Rådet, Kommissionen og næstformanden i Kommissionen/Unionens højtstående repræsentant for udenrigsanliggender og sikkerhedspolitik.